

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ : 340/2014
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α' ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Συνεδρίαση : 5-11-2014

ΣΥΝΘΕΣΗ

Προεδρεύουσα : Στυλιανή Χαριτάκη, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, σε αναπλήρωση, λόγω αρχαιότητας, του κωλυομένου Προέδρου Μιχαήλ Απέσσου, Αντιπροέδρου Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Γαρυφαλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Αθανάσιος Τσιοκάνης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Διονύσιος Ν. Χειμώνας, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Ερώτημα : ΔΠΕΙΣ Β 1093443 ΕΞ/20-6-2014 του Αν. Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών.

Περίληψη Ερωτήματος : α) Αν, ενόψει της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 19^ο του ν.4015/2011 και του παρακάτω ιστορικού του ερωτήματος, οι υποθήκες, που έχει εγγράψει το Ελλ. Δημόσιο, για την εξασφάλιση των απαιτήσεών του, επί ακινήτων φυσικών προσώπων που ευθύνονται ατομικώς και αλληλεγγύως, σύμφωνα με το νόμο, για τα χρέη, της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Φ.(ΕΑΣ Φ.) προς το Δημόσιο, συγκαταλέγονται στα μέτρα τα οποία, λόγω της προβλεπόμενης από την ως άνω διάταξη αναστολής της ευθύνης για ένα έτος των παραπάνω φυσικών προσώπων, δεν είναι δυνατό να ληφθούν ή πρέπει να αρθούν ή διατηρούνται και το Δημόσιο στερείται του δικαιώματος άσκησης της εμπράγματης υποθηκικής αγωγής. β) Αν, υπό την παραδοχή ότι η υποθήκη συγκαταλέγεται στα μέτρα που πρέπει να αρθούν, συντρέχουν στην περίπτωση του ιστορικού του ερωτήματος οι

προϋποθέσεις, εξάλειψης των υποθηκών που έχουν εγγραφεί, για χρέη της «ΕΑΣ Φ.» σε ακίνητα διευθυντών της. **γ)** Αν, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις αίρονται τυχόν επιβληθέντα σε βάρος των παραπάνω φυσικών προσώπων μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης (κατασχέσεις).

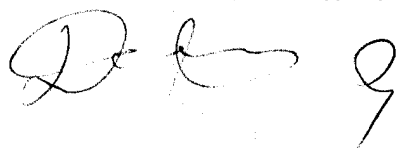

Επί του προπαρατεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομόφωνα, ως ακολούθως :

I.- Ιστορικό

Από το έγγραφο του ερωτήματος και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό του ερωτήματος.

A. Εις βάρος της «ΕΑΣ Φ.» υπάρχουν βεβαιωμένες και ληξιπρόθεσμες οφειλές συνολικού ποσού 7.582.846,90€. Για τη διασφάλιση των οφειλών αυτών ενεγράφησαν υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου υποθήκες σε ακίνητα διευθυντών της ανωτέρω Ένωσης ως συνυπόχρεων για τις οφειλές της κατά το άρθρο 115 παρ.1, 2, 3 ν.2238/94 σε συνδυασμό με το άρθρο 22 παρ.7 ν.2648/98 και το άρθρο 55 ν.2859/00.

Με τις από 28-01-2014 αιτήσεις τους προς την Α' Δ.Ο.Υ. Λάρισας τα ως άνω πρόσωπα ζήτησαν να προβεί η Δ.Ο.Υ σε όλες τις οφειλόμενες ενέργειες προκειμένου να εξαλειφθούν οι επιβληθείσες στα ακίνητά τους υποθήκες, ισχυριζόμενοι ότι το άρθρο 19α του ν.4015/2011, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 19 του ν.4224/2013, στέρησε τις εν λόγω υποθήκες από το νόμιμο έρεισμά τους, προσκομίζοντας στη Δ.Ο.Υ. τα κάτωθι: α) Το υπ' αριθ. 130/10-03-2012 Πρακτικό της Γενικής Συνέλευσης της «ΕΑΣ Φ.», στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής : «διαπιστώνεται ότι από τους 60 Συν/σμούς - Μέλη που αντιπροσωπεύονται με αριθμό αντιπροσώπων 48 και ψήφους 48 ευρίσκονται παρόντες Συν/σμοί - Μέλη 26 που αντιπροσωπεύονται με αριθμό αντιπροσώπων 26 και ψήφους 26 ... εγκρίνεται ομόφωνα η μετατροπή της «ΕΑΣ Φ.» σε Αγροτικό Συνεταιρισμό με συγχώνευση των μελών αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν.4015/2011 και εγκρίνεται το σχέδιο σύμβασης μετατροπής και συγχώνευσης, με την συνεταιριστική μερίδα των φυσικών μελών που θα συμμετέχουν πλέον στον Αγροτικό Συνεταιρισμό να ορίζεται στα 150.00€. ... Στη συνέχεια η Γενική Συνέλευση αποφασίζει και παρέχει στο Δ.Σ. την εξουσιοδότηση για την υπογραφή

της πράξης σύμβασης συγχώνευσης καθώς και να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες διαδικασίες καθώς και να υπογράψει κάθε άλλο απαιτούμενο έγγραφο που αφορά την μετατροπή της υφιστάμενης ΕΑΣ σε Αγροτικό Συνεταιρισμό. ... Στη συνέχεια ο διευθυντής της ICAP κ. Ν. ανακοινώνει στην Γενική Συνέλευση το σχέδιο εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης της ΕΑΣ Φ. και το οποίο είναι απαραίτητο να υποβληθεί στην ΑΤΕ βάση του άρθρου 19 παράγραφος εε του Ν.4015/11. ... Ομόφωνα η Γενική Συνέλευση αποφασίζει και εγκρίνει την σύνταξη και υποβολή του σχεδίου εξυγίανσης της ΕΑΣ Φ. διαμέσου της εταιρίας ICAP.».

β) Το υπ' αριθ. 114/10-3-2014 πιστοποιητικό του Ειρηνοδικείου στο οποίο αναφέρεται ότι μέχρι και την 31-12-2013 δεν είχε κατατεθεί στο Ειρηνοδικείο αίτηση της ανωτέρω Ένωσης περί έγκρισης καταστατικού νέου συνεταιρισμού κατά τις διατάξεις του ν.4015/2011.

γ) Τα υπ' αριθ. 53/12-3-2014 και 52/12-3-2014 πιστοποιητικά της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Λάρισας, σύμφωνα με τα οποία οι Δ.Α. και Ε.Γ., αντίστοιχα, δεν δίνονταν στην περιφέρεια της Εισαγγελίας ως φυγόποινοι ή φυγόδικοι, καθώς επίσης και τα υπ' αριθ.1962/17-3-2014 και 1961/17-3-2014 αντίγραφα ποινικού μητρώου για δικαστική χρήση του Τμήματος Ποινικού Μητρώου της Εισαγγελίας, σύμφωνα με τα οποία η ποινική κατάσταση των ως άνω είναι μηδενική.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω η ερωτώσα υπηρεσία λαμβάνοντας υπόψη α) τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν.4015/2011 και ειδικότερα τη διάταξη της παραγράφου 3 περίπτωση γ υποπερίπτωση εε που ρυθμίζει τις προϋποθέσεις μετατροπής των ΕΑΣ σε ΑΣ στην περίπτωση που αυτές έχουν αρνητική οικονομική θέση και αδυνατούν με την αύξηση του συνεταιριστικού κεφαλαίου να αποκτήσουν θετική οικονομική θέση ή να καταστούν οικονομικά βιώσιμες, β) τις μεταγενέστερες του χρόνου σύνταξης του παραπάνω πρακτικού διατάξεις του άρθρου 19^α του ν.4015/2011 όπως αυτές προστέθηκαν με την περίπτωση β της παραγράφου 1 του άρθρου 168 του ν.4099/2012 και τροποποιήθηκαν με το άρθρο 8 του ν.4138/2013 και το άρθρο 19 του ν.4224/2013), γ) τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 19^α του ν.4015/2011, η οποία προστέθηκε με το άρθρο 8 του ν.4138/2013 πριν τροποποιηθεί με το άρθρο 19 του ν.4224/2013, δ) το γεγονός ότι η μετατροπή κατά το ν.4015/2011 των υφισταμένων ΕΑΣ σε ΑΣ και οι αντίστοιχες καταστατικές αλλαγές που αυτή συνεπιφέρει ολοκληρώνονται κατ' επιταγή του νόμου (παρ.3 περ. β του άρθρου 19 του ν.4015/2011 σε συνδυασμό με την παρ. 10 του άρθρου

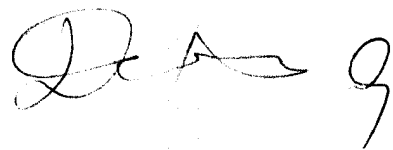
18 του ν.4015/2011, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 57 του ν.4262/2014) το αργότερο έως την 30^η Αυγούστου 2014, οπότε οι ΑΣ που προκύπτουν αξιολογούνται κατά τις διατάξεις του ίδιου νόμου και ε) το ν.2810/2000 για τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, όπως αυτός ισχύει και προβληματιζόμενη για την αληθή έννοια και εφαρμογή τους θέτει τα προεκτεθέντα ερωτήματα.

B. Σύμφωνα με τις απόψεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων που διατυπώνονται στο με αρ. πρωτ. 947/125070/7-10-2014 έγγραφο της Δ/σης Αγροτικού Συνεργατισμού προς την ερωτώσα υπηρεσία «... σύμφωνα και με το πνεύμα του νομοθέτη, ή αναστολή αφορά σε όλα τα διοικητικά μέτρα και τις διοικητικές κυρώσεις τις ποινικές υποθέσεις, που εκκρεμούν ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, όχι όμως και τη μη λήψη αναγκαστικών μέτρων για την εξασφάλιση των απαιτήσεων του Δημοσίου και των ασφαλιστικών οργανισμών, πολύ δε περισσότερο την άρση αυτών, ως επιβληθέντων. Τα μόνα επιβληθέντα μέτρα που αίρονται είναι τα διοικητικά μέτρα του άρθρου 14 του ν.2523/1997, και μάλιστα όσον αφορά στην άρση της δέσμευσης των τραπεζικών καταθέσεων, κατόπιν της άνω γνωμοδότησεως του ΝΣΚ (σημ.: εννοεί την ΓνΝΣΚ 195/2013). Επίσης, για τα εξειδικευμένα νομικά ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφό σας, οι αναφερόμενες διατάξεις είναι νέες διατάξεις πρόσφατων νόμων που τώρα εφαρμόζονται ή θα εφαρμοστούν για πρώτη φορά και κατά συνέπεια η Υπηρεσία μας δεν μπορεί να εκφράσει σ' αυτό το στάδιο περαιτέρω απόψεις».

II.- Κρίσιμες διατάξεις

A. Στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 12 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζεται ότι: «4. Οι γεωργικοί και αστικοί συνεταιρισμοί κάθε είδους αυτοδιοικούνται σύμφωνα με τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους και προστατεύονται και εποπτεύονται από το Κράτος, που είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την ανάπτυξή τους. 5. Επιτρέπεται η σύσταση με νόμο αναγκαστικών συνεταιρισμών που αποβλέπουν στην εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφελείας ή δημόσιου ενδιαφέροντος ή κοινής εκμετάλλευσης γεωργικών εκτάσεων ή άλλης πλουτοπαραγωγικής πηγής, εφόσον πάντως εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση αυτών που συμμετέχουν».

B. Στις διατάξεις του ν.4015/2011 «Θεσμικό πλαίσιο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συλλογικές οργανώσεις και την επιχειρηματικότητα του

αγροτικού κόσμου – Οργάνωση της εποπτείας του Κράτους» (Α' 210), όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με το άρθρο 61 του ν.4277/2014 «Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 156/1-8-2014), ορίζονται, μεταξύ των άλλων, τα ακόλουθα :

«Άρθρο 1. Ορισμοί. Για τους σκοπούς του νόμου αυτού: α) Μητρώο είναι η συμβατική ή ηλεκτρονική βάση δεδομένων, η οποία ενημερώνεται και επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα. β) Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΑΣΟ) είναι : αα) οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), ββ) οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ). γ) Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) είναι κάθε αγροτικός συνεταιρισμός, ο οποίος λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2810/2000. δ) Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ): Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί συνιστούν μεταξύ τους Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του άρθρου 6 του παρόντος νόμου. ε) .....».

«Άρθρο 4. Καταχώριση στο Μητρώο και αξιολόγηση των ΑΣ. 1. Οι ΑΣ, αφού αξιολογηθούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου, καταχωρίζονται στο Μητρώο. Για την καταγραφή ... . Οι ΑΣ καταχωρίζονται στο Μητρώο σε δύο αξιολογικές κατηγορίες ως: α) ενεργοί ΑΣ και β) ανενεργοί ΑΣ. 2. Η αξιολόγηση των ΑΣ γίνεται ετησίως και σύμφωνα με τις τακτικές ετήσιες δηλώσεις, που αυτές υποβάλλουν και εκδίδεται σχετική απόφαση από την Εποπτική Αρχή, η οποία γνωστοποιείται στον αξιολογούμενο. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Συμβουλίου, καθορίζονται με κάθε λεπτομέρεια τα ειδικότερα κριτήρια που προβλέπονται στην παράγραφο 1 για την αξιολόγηση των ΑΣ ... . 4. Οι ΑΣ, οι οποίες για δύο (2) συνεχόμενες αξιολογήσεις καταχωρίζονται στο Μητρώο ως ανενεργοί, λύονται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μετά από εισήγηση της Εποπτικής Αρχής και του Συμβουλίου. Μετά τη λύση του ΑΣ ακολουθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του ν.2810/2000, όπως ισχύει. Η διαδικασία της εκκαθάρισης πρέπει να ολοκληρώνεται το αργότερο εντός δύο (2) ετών ...».

«Άρθρο 16. Τροποποιούμενες διατάξεις του ν.2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» (Α' 61).

1. Όπου στο ν.2810/2000 αναφέρεται ο όρος «Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση» (ΑΣΟ), ο όρος αυτός αντικαθίσταται με τον όρο «Αγροτικός Συνεταιρισμός» (ΑΣ).

2. Το άρθρο 1 του ν. 2810/2000, όπως συμπληρώθηκε με την προσθήκη της παρ.5 με την παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 3147/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο. 1 Ορισμός - Σκοπός - Νομική Μορφή Δραστηριότητες. 1. Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) είναι αυτόνομη ένωση προσώπων, η οποία συγκροτείται εθελοντικά και επιδιώκει, με την αμοιβαία βοήθεια των μελών της, την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη και προαγωγή τους, μέσω μιας συνιδιόκτητης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης. Ως ΑΣ ... . 3. Οι ΑΣ είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και έχουν εμπορική ιδιότητα. Αναπτύσσουν κάθε είδους δραστηριότητα για την επίτευξη των σκοπών τους στο πλαίσιο του νόμου και του καταστατικού τους ... . 4. ... . 5. Για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του Εμπορικού Δικαίου και του Αστικού Κώδικα».

3. ... . 4. ... 9. Το άρθρο 14 του ν.2810/2000, όπως η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 18 του ν.3147/2003 και το άρθρο αυτό συμπληρώθηκε με την προσθήκη της παρ. 5Α με την παρ. 1 του άρθρου 6 του ν.3399/2005 (Α' 255), αντικαθίσταται ως εξής :

«Άρθρο 14. Διοικητικό Συμβούλιο. 1. ... . 5. Τα μέλη του ΔΣ ευθύνονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 914 επ. του Αστικού Κώδικα για κάθε ζημία που προκάλεσαν με υπαιτιότητα τους στο συνεταιρισμό κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι αξιώσεις ...».

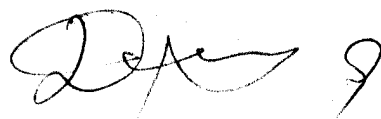
«Άρθρο 18. 1. (Η παρ. 1 καταργήθηκε με το άρθρο 34β του ν.4282/2014, ΦΕΚ Α' 182). 2. Οι ΑΣ, οι οποίοι κατά την πρώτη εγγραφή τους αξιολογούνται ως ανενεργοί, οφείλουν κατά τη δεύτερη κατά σειρά αξιολόγησή τους είτε να έχουν καταστεί ενεργοί ΑΣ είτε να έχουν συγχωνευθεί με άλλο ενεργό ΑΣ, διαφορετικά λύονται και τίθενται σε καθεστώς εκκαθάρισης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 4 ... . 10. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 9 του παρόντος άρθρου ως και οι προθεσμίες που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 19 του παρόντος νόμου, λήγουν την 30ή Αυγούστου 2014».

«Άρθρο 19. Μετατροπή Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς και ΑΕΣ - Μετατροπές Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Κεντρικών Συνεταιριστικών Ενώσεων.

1. Οι Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΕΑΣ), οι οποίες έχουν ιδρυθεί και λειτουργούν σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 26, 27 και 28 του ν.2810/2000, όπως το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 27 προστέθηκε με την παρ. 11 του άρθρου 18 του ν.3147/2003, αξιολογούνται και εγγράφονται στο μητρώο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του παρόντος νόμου. 2. Οι ήδη υφιστάμενες ΕΑΣ μετατρέπονται σε ΑΣ με απόφαση των γενικών συνελεύσεων τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, του άρθρου 21 του ν.2810/2000, καθώς και του κ.ν. 2190/1920 αναλογικώς εφαρμοζομένων. 3. Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού: α) Οι αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων των ΑΣ, μελών των ΕΑΣ, περί συγχωνεύσεως και των ΕΑΣ περί μετατροπής σε ΑΣ ή ΑΕΣ, λαμβάνονται ... . β) Η μετατροπή μίας ΕΑΣ σε ΑΣ συντελείται με τη συγχώνευση των πρωτοβαθμίων συνεταιρισμών μελών της, και δημιουργείται ένα νέο νομικό πρόσωπο ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) του νόμου αυτού. αα) Η γενική συνέλευση της ΕΑΣ εγκρίνει το σχέδιο σύμβασης συγχώνευσης – μετατροπής ... . ββ) ... . γγ) Οι ΕΑΣ, που έχουν αρνητική οικονομική θέση και αδυνατούν με την αύξηση του συνεταιριστικού τους κεφαλαίου να αποκτήσουν θετική οικονομική θέση ή να καταστούν οικονομικά βιώσιμες, σύμφωνα με την υποπερίπτωση εε), μπορούν να αποφασίζουν τη λύση τους και θέση τους σε εκκαθάριση, σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του ν.2810/2000. δδ) ... . εε) Οι ΕΑΣ, οι οποίες έχουν αρνητική οικονομική θέση, μπορούν, εφόσον επιθυμούν τη μετατροπή τους σε ΑΣ ή ΑΕΣ και δύνανται να εξυγιανθούν, να συντάξουν σχέδιο εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης, με το οποίο ... . στ) ... . 5. Τα νομικά πρόσωπα των ΑΣ που θα προκύψουν από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού είναι καθολικοί διάδοχοι των ΑΣ και ΕΑΣ που θα συγχωνευθούν – μετατραπούν, κατά τα ανωτέρω, και τις υποκαθιστούν πλήρως σε κάθε δικαίωμά τους και υποχρέωση, καθώς και στις εκκρεμείς δίκες τις οποίες συνεχίζουν. Η διάταξη ισχύει και για τις ΑΕΣ που προέρχονται από τη μετατροπή του παρόντος άρθρου. 6. ... . 12. Ανενεργοί Αγροτικοί Συνεταιρισμοί μπορούν να αποφασίσουν τη λύση τους και τη θέση τους σε εκκαθάριση σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 του ν.2810/2000. Για τη διευκόλυνση της εκκαθαρίσεως

αυτής, ... 13. ... . 14. α) Η μετατροπή των ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ και ΣΕ σε ΑΕΣ κηρύσσεται άκυρη με απόφαση ... ».

«Άρθρο 19^α. Ευθύνη εκκαθαριστών – Ευθύνη νομικών προσώπων και Διοικήσεων. 1. ... . 2. Οι διατάξεις του άρθρου 115 του ν.2238/1994, του άρθρου 14 του ν.2523/1997, με εξαίρεση τις φορολογικές παραβάσεις της παραγράφου 1 του εδαφίου 4 του άρθρου αυτού, όπως ισχύουν, του άρθρου 55 του ν.2859/2000, καθώς επίσης και οποιοσδήποτε άλλες διατάξεις νόμων, οι οποίες προβλέπουν ατομική και αλληλέγγυο ευθύνη φυσικών προσώπων με νομικό πρόσωπο ή προσωπική κράτηση ή διοικητικά μέτρα ή διοικητικές κυρώσεις ή ποινική ή αστική ευθύνη, για τη μη καταβολή φόρων, τελών, εισφορών, δασμών προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών κυρίας και επικουρικής ασφάλισης, αναστέλλονται, τα δε επιβληθέντα αίρονται, για χρονικό διάστημα ενός έτους, για τους Προέδρους και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κάθε βαθμού (του ν.2810/2000, όπως ισχύει, συμπεριλαμβανομένων και των συνεταιριστικών εταιρειών ΑΕ του άρθρου 32 του ίδιου νόμου), καθώς και για τους Γενικούς Διευθυντές, τους Διευθυντές, τους Διαχειριστές, τους Γραμματείς, τους Ταμίες των Οργανώσεων αυτών, εφόσον διαρκεί η θητεία τους ή έχει καθ' οιονδήποτε τρόπο λήξει μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, με την προϋπόθεση ότι οι οργανώσεις αυτές συγχωνεύονται ή/και μετατρέπονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ή τίθενται σε καθεστώς εκκαθάρισης ή έχουν τεθεί σε εκκαθάριση με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής εκκαθάρισεως και αυτή δεν έχει περατωθεί. Για τα πρόσωπα της παραγράφου αυτής, χορηγείται φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα. Για το ίδιο χρονικό διάστημα αναστέλλονται και όλες οι ποινικές υποθέσεις, που εκκρεμούν ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, για τα προαναφερόμενα πρόσωπα και για τις ίδιες αιτίες. Η άνω διάταξη δεν έχει εφαρμογή για τις περιπτώσεις, που τα προαναφερόμενα πρόσωπα έχουν καταδικαστεί για αδικήματα από δόλο σε βάρος της περιουσίας όλων των προαναφερόμενων νομικών προσώπων. Η ανωτέρω προθεσμία μπορεί να παραταθεί για χρονικό διάστημα ενός έτους με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ο χρόνος της ανωτέρω αναστολής δεν συνυπολογίζεται στο χρόνο κάθε είδους αστικής ή ποινικής

παραγραφής τυχόν αδικημάτων, παραβάσεων και απαιτήσεων του Δημοσίου. Η αναστολή εκτέλεσης ισχύει και για κατασχέσεις απαιτήσεων των ως άνω φυσικών προσώπων, που έχουν επιβληθεί στα χέρια τρίτων».

[Το κείμενο της ισχύουσας διάταξης του άρθρου 19^ο τίθεται όπως η παρ. 2, που είχε προστεθεί με το άρθρο 8 περ. β του ν.4138/2013 (Α' 72/19-3-2013), αντικαταστάθηκε, με εξαίρεση το τελευταίο και προτελευταίο εδάφιο, με το άρθρο 19 του ν.4224/2013 (Α' 288/31-12-2013). Σημειώνεται, ότι στο άρθρο 61 παρ. 10 ν.4277/2014, ΦΕΚ Α 156/1.8.2014, ορίζεται ότι : «10. Το άρθρο 19^ο όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής: α) Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 19^ο όπως ισχύει, οι λέξεις: «του άρθρου αυτού» αντικαθίσταται από τις λέξεις: «του άρθρου 19». β) Στο τέλος του άρθρου 19^ο προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Η διάταξη καταλαμβάνει και την περίπτωση της πτωχεύσεως όλων των προαναφερομένων νομικών προσώπων»].

Η προϊσχύσασα ρύθμιση της παρ. 2 του άρθρου 19^ο, που είχε προστεθεί με την περ. β του άρθρου 8 του ν.4138/2013 έχει ως εξής:

«β) Στην αρχή της υπάρχουσας παραγράφου του άρθρου 19α τίθεται ο αριθμός 1 και στο τέλος αυτής, προστίθεται παράγραφος 2, ως εξής:
«2. Από τη λήψη της απόφασης της γενικής συνέλευσης των ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ και ΣΕ για συγχώνευση ή μετατροπή και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής ή από την υποβολή του σχεδίου εξυγίανσης της υποπερίπτωσης εε' της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 19, στην πιστώτρια τράπεζα με το μεγαλύτερο ύψος απαιτήσεων και μέχρι την αποδοχή του ή μη από τους πιστωτές της παραπάνω υποπερίπτωσης, ως και σε όσους ΑΣ και σε όσες ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ, ΣΕ έχουν ήδη τεθεί σε καθεστώς εκκαθάρισης ή πρόκειται να τεθούν σε καθεστώς εκκαθάρισης με οποιονδήποτε τρόπο και μέχρι την ολοκλήρωση των εκκαθαρίσεων και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 31ης Δεκεμβρίου 2013, αναστέλλονται η ποινική δίωξη ή η εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων που εκκρεμούν σε β' βαθμό, οι πάσης φύσεως διοικητικές και αστικές κυρώσεις, καθώς και η έναρξη ή συνέχιση αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας των Προέδρων και λοιπών μελών της διοίκησης τους ή εντεταλμένων υπαλλήλων τους, όπως είναι ιδίως οι διευθύνοντες σύμβουλοι, οι γενικοί διευθυντές, οι διευθυντές, οι γραμματείς και οι ταμίες, για ληξιπρόθεσμες οφειλές των ανωτέρω νομικών προσώπων προς το Δημόσιο, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς κύριας και

επικουρικής ασφάλισης. Για ανάλογες οφειλές που πρόκειται να δημιουργηθούν από τη δημοσίευση της παρούσας διάταξης ή πρόκειται να προκύψουν από μελλοντικούς διαχειριστικούς ελέγχους, επιτρέπεται μεν η λήψη πάσης φύσεως ασφαλιστικών μέτρων κατά των ως άνω φυσικών προσώπων για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των ασφαλιστικών οργανισμών κύριας και επικουρικής ασφάλισης, όχι όμως η διενέργεια πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης.

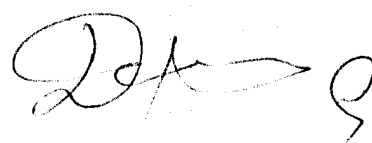
Η διάταξη καταλαμβάνει όλα τα ως άνω φυσικά πρόσωπα, τα οποία υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης όσο και εκείνα, η θητεία των οποίων έχει λήξει καθ' οιονδήποτε τρόπο μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης.

Η ανωτέρω προθεσμία της 31ης Δεκεμβρίου 2013 μπορεί να παραταθεί για ένα χρόνο με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ο χρόνος της ανωτέρω αναστολής δεν συνυπολογίζεται στο χρόνο κάθε είδους αστικής ή ποινικής παραγραφής τυχόν αδικημάτων, παραβάσεων και απαιτήσεων του Δημοσίου.

Η αναστολή εκτέλεσης ισχύει και για κατασχέσεις απαιτήσεων των ως άνω φυσικών προσώπων, που έχουν επιβληθεί στα χέρια τρίτων».

Γ. α) Το άρθρο 115 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος [ν.2238/1994-Α' 151, εφεξής: «Κ.Φ.Ε.» ο οποίος, σημειωτέον έπαυσε να ισχύει από την έναρξη ισχύος του ν.4172/2013 (Α' 167/23-7-2013), όπως ορίζεται στην παρ. 22 του άρθρου 72 του νόμου αυτού] ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής : «1. Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, διαχειριστές ή διευθύνοντες σύμβουλοι και εκκαθαριστές των ημεδαπών ανώνυμων εταιριών ή συνεταιρισμών κατά το χρόνο της διάλυσης ή συγχώνευσης τους, ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή του φόρου που οφείλεται από αυτά τα νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τον παρόντα [νόμο], καθώς και του φόρου που παρακρατείται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους. Στις ανώνυμες εταιρίες που συγχωνεύονται ... . 2. Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, διαχειριστές και γενικά εντεταλμένοι στη διοίκηση του νομικού προσώπου, κατά το χρόνο της διάλυσης των λοιπών νομικών προσώπων του άρθρου 101, ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για την πληρωμή του φόρου

που οφείλεται από αυτά τα νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και των φόρων που παρακρατούνται, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής τους».

β) Με την παράγραφο 6 του άρθρου 22 του ν.2648/1998 (Α' 238/22.10.1998) προστέθηκε στο άρθρο 115 του Κ.Φ.Ε. παράγραφος 3, έχουσα ως εξής: «3. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 ευθύνονται προσωπικώς και αλληλεγγύως για τους παρακρατούμενους φόρους και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του νομικού προσώπου που εκπροσωπούν, ως εξής: α) ...».

Με την παράγραφο 7 του άρθρου 22 του ν.2648/1998 ορίσθηκε περαιτέρω ότι : «7. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 115 του ν.2238/1994 εφαρμόζονται και για την περίπτωση β' του άρθρου 45 του ν.1642/1986 (ΦΕΚ 125 Α'), καθώς και για οφειλές φόρου κύκλου εργασιών».

γ) Το άρθρο 45 του ν.1642/1986 «Για την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας» (Α' 125), όπως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 11 παρ. 19 του Ν.2386/1996 (Α' 43), όριζε ότι: «Για την καταβολή του οφειλόμενου φόρου ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρο με τον υπόχρεο και οι εξής:... β) οι νόμιμοι εκπρόσωποι των νομικών προσώπων, κατά το χρόνο διάλυσης, συγχώνευσης ή μετατροπής τους, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσης του φόρου...». Η ως άνω διάταξη του ν.1642/1986 κωδικοποιήθηκε και ισχύει ήδη ως διάταξη του άρθρου 55 περ. β' του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο Ν.2859/2000 (Α' 248/7.11.2000).

δ) Η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 14 του ν.2523/1997 «Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις» (Α' 179) ορίζει, μεταξύ των άλλων, τα μέτρα διασφάλισης των συμφερόντων του Δημοσίου σε περίπτωση που διαπιστώνεται φοροδιαφυγή, όπως η απαγόρευση χορήγησης από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες βεβαιώσεων ή πιστοποιητικών που απαιτούνται για τη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων, η αναστολή έναντι του Δημοσίου του απορρήτου των καταθέσεων κ.λπ. και η δέσμευση του 50% αυτών.

Α. Στις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (π.δ.456/1984), μεταξύ των άλλων, ορίζεται :

«Άρθρο 1257. Έννοια. Σε ξένο ακίνητο μπορεί να συσταθεί εμπράγματο δικαίωμα υποθήκης για την εξασφάλιση απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή από το πράγμα».

«Άρθρο 1273. Η εγγραφή διακόπτει την παραγραφή. Η εγγραφή της υποθήκης διακόπτει την παραγραφή της απαίτησης υπέρ εκείνου για τα δικαιώματα του οποίου έγινε. Αν η υποθήκη εξαλειφθεί, η παραγραφή λογίζεται σαν να μη διακόπηκε».

«Άρθρο 1291. Δικαιώματα ενυπόθηκου δανειστή. Ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον οφειλέτη την εξόφληση του χρέους ασκώντας κατ'εκλογήν είτε την ενοχική είτε την εμπράγματη αγωγή. Η άσκηση της ενοχικής δεν αποκλείει την εμπράγματη αγωγή».

«Άρθρο 1292. Με την εμπράγματη αγωγή ο δανειστής μπορεί να επιδιώξει την εξόφληση του χρέους με την αναγκαστική πώληση του ενυπόθηκου κτήματος, μόλις το χρέος γίνει απαιτητό».

«Άρθρο 1294. Τρίτος κύριος ή νομέας. Ο τρίτος κύριος που παραχώρησε την υποθήκη καθώς και κάθε τρίτος που νέμεται με νόμιμο τίτλο το ενυπόθηκο, υπόκειται στην εμπράγματη αγωγή του δανειστή με την αναγκαστική εκτέλεση πάνω στο κτήμα, αν δεν προτιμά να εξοφλήσει όλες τις ενυπόθηκες απαιτήσεις στην έκταση που ασφαρίζονται με την υποθήκη».

«Άρθρο 1317. Απόσβεση υποθήκης. Η απόσβεση της απαίτησης με οποιονδήποτε τρόπο επιφέρει την απόσβεση της υποθήκης».

«Άρθρο 1318. Απόσβεση της υποθήκης επέρχεται επίσης: 1. με την ολοσχερή εξαφάνιση του ενυπόθηκου κτήματος, 2. με την παραίτηση του δανειστή, 3. με τον πλειστηριασμό του ενυπόθηκου κτήματος και την καταβολή του εκπλειστηριασμού, 4. με την παρέλευση της προθεσμίας με την οποία είχε παραχωρηθεί η υποθήκη».

«Άρθρο 1324. Εξάλειψη υποθήκης. Οι υποθήκες που έχουν εγγραφεί εξαλείφονται από το βιβλίο υποθηκών είτε με τη συναίνεση του δανειστή είτε με τελεσίδικη απόφαση».

«Άρθρο 1331. Συνέπειες της εξάλειψης. Αν εξαλειφθεί η υποθήκη, την τάξη της παίρνει η αμέσως επόμενη κατά το χρόνο της εγγραφής».

«Άρθρο 1332. Η υποθήκη δεν αναβιώνει χωρίς εγγραφής. Η υποθήκη μετά την απόσβεσή της δεν αναβιώνει, αν εγγραφεί και πάλι, ισχύει από το χρόνο της νέας εγγραφής».

Ε. Στο ν.δ. 356/1974 «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων» (Α' 90), μεταξύ των άλλων, ορίζεται :

«Άρθρο 8. Κατ' εξαίρεσιν προκειμένου περί οφειλετών υπόπτων φυγής ή και γενικώς εάν εκ της μη αμέσου λήψεως αναγκαστικών μέτρων πιθανολογείται κίνδυνος ζημίας του Δημοσίου, ο Διευθυντής του Δημοσίου Ταμείου δικαιούται να προέλθη εις την λήψιν αναγκαστικών μέτρων και πριν ή το χρέος καταστήληξιπρόθεσμον δέον όμως προς τούτο να έχη την σύμφωνον γνώμην του ... . Υπό τας αυτάς ως άνω προϋποθέσεις και κατά τον αυτόν τρόπον δύναται να εγγραφή υποθήκη διά παν χρέος προς το Δημόσιον ...».

«Άρθρο 9. Απαρίθμηση αναγκαστικών μέτρων. Τα αναγκαστικά μέτρα που εφαρμόζονται για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων είναι τα εξής: 1) Κατάσχεση κινητών, είτε στα χέρια του οφειλέτη είτε κινητών και απαιτήσεων του, εν γένει στα χέρια τρίτου. 2) Κατάσχεση ακινήτων ...».

«Άρθρον 38. 1. Από της ημέρας της κατά τα άρθρα 36 και 37 του παρόντος Ν.Δ/τος επιδόσεως εις τον οφειλέτην αντιγράφου της εκθέσεως κατασχέσεως στερείται ούτος του δικαιώματος της ελευθέρας διαθέσεως του κατασχεθέντος πράγματος, πάσα δε από της ημέρας ταύτης επιχειρηθείσα απαλλοτρίωσις ή ενεργηθείσα μεταγραφή ή εγγραφή δι' οιονδήποτε επιβάρυνσιν είναι αυτοδικαίως άκυρος, έναντι του Δημοσίου. 2. Μετά την κατά το άρθρον 39 του παρόντος Ν. Διατάγματος εγγραφήν της κατασχέσεως του Δημοσίου εις το οικείον βιβλίον, η εγγραφή δι' οιονδήποτε επιβάρυνσιν είναι αυτοδικαίως άκυρος μόνον υπέρ του Δημοσίου και ουχί υπέρ των τρίτων. 3. Αι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 13 του παρόντος Ν. Διατάγματος ισχύουν και επί κατασχέσεως ακινήτου».

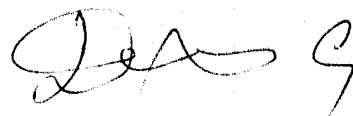
III.- Ερμηνεία των κρίσιμων διατάξεων

A. Από την ερμηνεία, αυτοτελώς και σε συνδυασμό, των διατάξεων περί αγροτικών συνεταιρισμών που προπαρατέθηκαν συνάγονται οι ακόλουθες ερμηνευτικές παραδοχές.

1. Οι Α.Σ. είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, προστατευόμενα από το Σύνταγμα, που έχουν εμπορική ιδιότητα και διέπονται από το ν.2810/2000, όπως αυτός έχει τροποποιηθεί με το ν.4015/2011 και το άρθρο 6 του ν.4277/2014, ενώ συμπληρωματικά εφαρμόζονται οι διατάξεις του Εμπορικού Δικαίου και του Αστικού Κώδικα.

2. Με τις διατάξεις του ν.4015/2011, όπως ισχύουν, η διαβάθμιση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων, που προέβλεπε ο ν.2810/2000, παύει να ισχύει και καθιερώνονται ο Αγροτικός Συνεταιρισμός (ΑΣ) και οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ). Οι μεν υφιστάμενοι συνεταιρισμοί μπορούν να συνεχίσουν την λειτουργία τους, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, χωρίς να είναι υποχρεωτική η συγχώνευσή τους, οι υφιστάμενες, όμως, Ενώσεις μετατρέπονται σε Α.Σ. ή Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ) του νέου νόμου. Οι ΕΑΣ μετατρέπονται σε ΑΣ ή ΑΕΣ με απόφαση των γενικών συνελεύσεών τους και σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 19 του ν.4015/2011. Η νομική υπόσταση των ΕΑΣ υφίσταται, αφενός μέχρι την ολοκλήρωση της μετατροπής είτε με συγχώνευση, είτε με απλή μετατροπή, οπότε το νέο νομικό πρόσωπο εισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ΕΑΣ που μετατράπηκαν (καθολική διαδοχή), αφετέρου μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών λύσης τους, εφόσον λήφθηκε τέτοια απόφαση, διότι έχουν αρνητική οικονομική θέση και αδυνατούν να αποκτήσουν θετική οικονομική θέση ή να καταστούν οικονομικά βιώσιμες, οπότε αντί για τη μετατροπή τους σε ΑΣ, αποφάσισαν την υπαγωγή τους στην εκκαθάριση των άρθρων 24 και 25 του ν.2810/2000. Σε καθεστώς εκκαθάρισης τίθενται αναγκαστικά και οι συνεταιρισμοί που είναι ανενεργοί ή κατόπιν αξιολόγησης από την Εποπτική Αρχή κρίθηκαν ανενεργοί, ή δεν εγγραφούν στο μητρώο των ΑΣ, ούτε αποφασίσουν τη συγχώνευσή τους με άλλο ενεργό Α.Σ.. Η προθεσμία για την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας λήγει, κατόπιν τελευταίας παράτασης που δόθηκε με το άρθρο δέκατο ένατο του ν.4296/2014, στις 31-12-2014.

3. Η προσωπική και αλληλέγγυος ευθύνη (πρβλ. άρθρα 29 ΕισονΑΚ, 481 ΑΚ και 22 Εμπ.Ν.) των διευθυντών, διαχειριστών κ.λπ. των ημεδαπών ανώνυμων εταιρειών και συνεταιρισμών που καθιερώνεται με τις διατάξεις της παρ 3 του άρθρου 115 του ν.2238/1994 (μετά την κατάργηση του οποίου βλ. συναφή ρύθμιση του άρθρου 50 του ν.4174/2013), επεκτάθηκε [μετά την 1.12.1998, με την παρ 7 του άρθρου 22 του ν.2648/1998], όσον αφορά στην πληρωμή των παρακρατούμενων φόρων, καθώς και του φόρου προστιθέμενης αξίας, πέραν των περιπτώσεων διάλυσης νομικού προσώπου, και στα φυσικά πρόσωπα που αποκτούν τις ίδιες αυτές ιδιότητες κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του, χωρίς να απαιτείται και διάλυσή του, για οποιονδήποτε λόγο σε μεταγενέστερο χρόνο (ΣΤΕ 884/2011,

2978/2006 7μ.). Εξάλλου, οι εν λόγω διατάξεις δεν δημιουργούν ίδια φορολογική υποχρέωση των εντεταλμένων στη διοίκηση του νομικού προσώπου προσώπων κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του για την καταβολή του οφειλόμενου ΦΠΑ, αλλά απλή πρόσθετη ευθύνη αυτών προς πληρωμή του βεβαιωθέντος σε βάρος του νομικού προσώπου φόρου, η ευθύνη δε αυτή δεν ανάγεται στο στάδιο της εν ευρεία εννοία βεβαίωσης του φόρου, αλλά στο στάδιο της είσπραξής του (πρβλ. ΣΤΕ 708/2008). Για την ενεργοποίηση της ευθύνης των προσώπων αυτών δεν απαιτείται να επαναληφθεί η διαδικασία προσδιορισμού και βεβαίωσης του φόρου, με κοινοποίηση προς τα πρόσωπα αυτά της οικείας υποκείμενης σε προσφυγή πράξης, ούτε, περαιτέρω, η επ' ονόματί τους ταμειακή βεβαίωση του οφειλόμενου ποσού του φόρου, αλλά επιτρέπεται, καταρχήν, να επιδιωχθεί η αναγκαστική είσπραξη του οφειλόμενου ποσού του φόρου από τα πρόσωπα αυτά βάσει της ταμειακής βεβαίωσης που έχει διενεργηθεί επ' ονόματι της εταιρείας (ΔΕφΘεσσαλ. 124/2012, ΔΕφΑθ. 266/2011, ΣΤΕ 708/2008 δημ. νομος).

Εξάλλου, για τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 14 του ν.2523/1997 διασφαλιστικά μέτρα έχει κριθεί από τη νομολογία (ΣΤΕ 1159, 1160/2012, ΝΣΚ 277/2012 κ.α.), ότι δεν αποτελούν διοικητικές κυρώσεις για τις διαπιστωθείσες φορολογικές παραβάσεις που έχουν διαπράξει συγκεκριμένα νομικά πρόσωπα, **αλλά διοικητικά μέτρα** που αποσκοπούν στη διατήρηση των περιουσιακών στοιχείων του αστικώς υπευθύνου προκειμένου να καταστεί δυνατή η μελλοντική ικανοποίηση του Δημοσίου από αυτά, μετά την απόκτηση εκτελεστού τίτλου κατά του οφειλέτη.

4. Στην αιτιολογική έκθεση της διάταξης του άρθρου 8 του ν.4138/2013, - που αριθμείται σε αυτήν ως άρθρο 9, - η οποία απηχεί τη βούληση και το σκοπό του νομοθέτη για τη ρύθμιση που περιείχε η προϊσχύσασα διατύπωση του άρθρου 19^α του ν.4015/2011, εκτίθεται, μεταξύ των άλλων, ότι για τις υπό μετατροπή ή συγχώνευση ή εξυγίανση ή εκκαθάριση ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ και ΣΕ καθώς και για αυτές που θα τεθούν σε εκκαθάριση, με οποιονδήποτε τρόπο, εντός ρητώς καθοριζόμενου χρονικού διαστήματος, αναστέλλονται η ποινική δίωξη ή η εκδίκαση των ποινικών υποθέσεων σε β' βαθμό καθώς και η έναρξη ή συνέχιση της αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας των προέδρων και λοιπών μελών της διοίκησής τους ή εντεταλμένων υπαλλήλων τους για ληξιπρόθεσμες οφειλές των

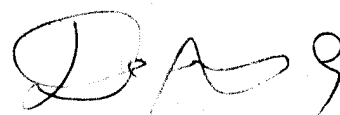
ανωτέρω νομικών προσώπων προς το Δημόσιο, τα ν.π.δ.δ. και τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Η προτεινόμενη διάταξη καταλαμβάνει όλα τα ως άνω φυσικά πρόσωπα, τα οποία υπηρετούν κατά την έναρξη ισχύος της διάταξης, όσο και εκείνα, η θητεία των οποίων έχει λήξει καθ' οιονδήποτε τρόπο μέχρι την έναρξη ισχύος της.

Επίσης, ρητά ορίζεται ότι η αναστολή εκτέλεσης ισχύει και για κατασχέσεις απαιτήσεων των ως άνω φυσικών προσώπων που έχουν επιβληθεί στα χέρια τρίτων. Τέλος, στην αυτή αιτιολογική έκθεση εκτίθεται ότι : «Η προτεινόμενη διάταξη κρίνεται αναγκαία, προκειμένου να ανασταλούν αστικές και ποινικές διώξεις και τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της παρουσίας των φυσικών προσώπων που διετέλεσαν μέλη του Δ.Σ. που ανέλαβαν τη διαχείριση των ΑΣ, ΕΑΣ, ΚΑΣΟ, ΚΕΣΕ και ΣΕ ή εξακολουθούν να την ασκούν, με παρότρυνση όλων των ενδιαφερομένων, διώξεις που ασκούνται για πράξεις των Οργανώσεών τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 115 περί ευθύνης διοικούντων νομικά πρόσωπα του ν.2238/1994 (Α' 151) «Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος», τις διατάξεις του ν.2523/1997 (Α' 179) «Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις στη φορολογική νομοθεσία και άλλες διατάξεις», του άρθρου 25 του ν.1882/1990 (Α' 43) «Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις» και όσων άλλων διατάξεων καθιερώνουν ατομική και αλληλέγγυο ευθύνη φυσικών προσώπων με νομικά πρόσωπα και που επιφέρουν μεταξύ των άλλων την επιβολή ποινικών κυρώσεων και τη δέσμευση ή κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων των φυσικών προσώπων».

5. Με το άρθρο 19 του ν.4224/2013 αντικαταστάθηκε η παρ. 2 του άρθρου 19^α του ν.4015/2011 εκτός από το τελευταίο και προτελευταίο εδάφιο της.

Η ισχύουσα ρύθμιση δεν αποτελεί νέα διάταξη αλλά επαναδιατύπωση της προϊσχύσασας (της περ. β του άρθρου 8 του ν.4138/2013), ώστε να επιλυθούν τα ερμηνευτικά ζητήματα, τα οποία, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της σχετικής τροπολογίας (1066/14/20-12-2013), είχαν προκύψει.

Ειδικότερα, στην παραπάνω αιτιολογική έκθεση εκτίθεται ότι : «Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν αποτελεί νέα διάταξη, διότι τα θέματα, τα οποία ρυθμίζει, έχουν ήδη συμπεριληφθεί στο άρθρο 8 του ν.4138/2013, το οποίο αποτέλεσε προσθήκη στην διάταξη με αριθμό 2 στο άρθρο 19^α του ν.4015/2011, όπως αυτό

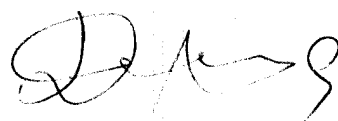
προστέθηκε με την περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 168 του ν.4099/2012. Όμως επειδή η διάταξη δημιούργησε ερμηνευτικά προβλήματα, στους εφαρμοστές του δικαίου, ώστε εφαρμοζόμενη να μην ανταποκρίνεται στους σκοπούς του νομοθέτη, όπως **μάλιστα ρητά** εκφράστηκαν στην τελευταία παράγραφο του άρθρου 9 «Ρυθμίσεις Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης» της Εισηγητικής Εκθέσεως του ν.4138/2013. Συγκεκριμένα εκρίθη ότι η διάταξη αυτή δεν καταλαμβάνει τις περιπτώσεις του άρθρου 14 του ν.2523/1997, καθώς και του άρθρου 115 του ν.2238/1994, παρά το γεγονός ότι στην προαναφερόμενη Εισηγητική Έκθεση γίνεται **ρητή αναφορά** στα συγκεκριμένα άρθρα και νόμους. Έτσι λοιπόν, προκειμένου να υλοποιηθεί ο σκοπός του νόμου, επαναδιατυπώνεται η διάταξη πληρέστερα, ώστε να πάψει να δημιουργεί ερμηνευτικά ζητήματα. Ο χρόνος αναστολής αναπροσαρμόστηκε στη διάρκεια του χρόνου εκκαθάρισης. Επισημαίνεται ότι η διάταξη, παρά το γεγονός ότι ισχύει από 19.3.2013 δεν έχει εισέτι εφαρμοστεί».

6. Ως προς την ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 19^ο παρ. 2 του ν.4015/2011 παρατηρείται ότι : α) Η νομολογία (ΣΤΕ 1028/2013 ΓνΝΣΚ195/2013), - ενόψει της οποίας, προφανώς, κατά τα προδιαληφθέντα στην παραπάνω αιτιολογική έκθεση, θεσπίστηκε η διάταξη του άρθρου 19 του ν.4224/2013, - δέχεται, μεταξύ των άλλων, ότι η θέση μιας επιχείρησης υπό ειδική εκκαθάριση και η εξ αυτού του λόγου αναστολή των κατά του προσώπου αυτού αναγκαστικών και άλλων μέτρων, δεν απαλλάσσει τα εκ του νόμου συνυπόχρεα πρόσωπα που την είχαν διοικήσει από την προσωπική και αλληλέγγυο ευθύνη τους για την καταβολή παρακρατουμένων ή επιρριπτομένων στην κατανάλωση φόρων και νομίμως, στην περίπτωση αυτή, δεν χορηγείται αποδεικτικό φορολογικής ενημερότητας. Η άποψη αυτή δεν προσκρούει (ΓνΝΣΚ 195/2013) στις προδιαληφθείσες διατάξεις του άρθρου 8 του ν.4138/2013, διότι οι δεσμεύσεις του άρθρου 14 του ν.2523/1997 δεν αποτελούν διοικητικές, αστικές ή ποινικές κυρώσεις ή μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά διοικητικά μέτρα για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου. β) Η με βάση ειδικές διατάξεις νόμων συνευθύνη των ως άνω φυσικών προσώπων με τα νομικά πρόσωπα που διοίκησαν ή οι διατάξεις που προβλέπουν προσωπική κράτηση ή διοικητικά μέτρα ή διοικητικές κυρώσεις ή ποινική ή αστική ευθύνη για τη μη καταβολή φόρων κ.ο.κ.

προς το Δημόσιο «**αναστέλλονται, τα δε επιβληθέντα αίρονται, για χρονικό διάστημα ενός έτους ...**» με τις προϋποθέσεις που η διάταξη ορίζει.

Οι διατάξεις που προβλέπουν την συνευθύνη των φυσικών προσώπων αναστέλλονται για χρονικό διάστημα ενός έτους από την ισχύ του ν.4224/31-12-2013, ήτοι μέχρι 31-12-2014. Και τούτο, διότι ο νομοθέτης εκτιμά ότι μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος θα έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία μετατροπής και εκκαθάρισης των συνεταιρισμών, οπότε τα αρμόδια όργανα του Δημοσίου για την είσπραξη των βεβαιωμένων οφειλών, σταθμίζοντας την πραγματική και νομική κατάσταση που θα έχει διαμορφωθεί, ήτοι ποιοί συνεταιρισμοί κατέστησαν οικονομικά βιώσιμοι και ενεργοί και ποιοί όχι, θα μπορούν, εφαρμόζοντας ανάλογα τις «ανασταλείσες» διατάξεις, να λάβουν, κατά των προσωπικώς και αλληλεγγύως ευθυνομένων φυσικών προσώπων, τα αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου μέτρα. γ) Κατά το διάστημα αυτό της αναστολής της συνευθύνης των συγκεκριμένων φυσικών προσώπων αίρονται (ανακαλούνται) τα τυχόν επιβληθέντα εις βάρος τους διοικητικά μέτρα του άρθρου 14 του ν.2523/1997 και μόνο, όπως αυτό συνάγεται, αφενός από το προεκτεθέν ιστορικό της επαναδιατύπωσης της ρύθμισης του άρθρου 19^ο παρ. 2 του ν.4015/2011, αφετέρου από την ερμηνεία της φράσης της οικείας διάταξης «... τα δε επιβληθέντα αίρονται ...», η οποία, από τις διάφορες συνέπειες της συνευθύνης που προπαρατίθενται αυτής στη διάταξη του νόμου, συνάπτεται γραμματικά και συντακτικά με τα «... διοικητικά μέτρα ...», δηλαδή αυτά που προβλέπει το άρθρο 14 του ν.2523/1997.

Β. Το εμπράγματο δικαίωμα της υποθήκης είναι παρεπόμενο και σκοπεύει στην εξασφάλιση της απαίτησης την οποία έχει ο δανειστής κατά του οφειλέτη, είτε αυτός είναι και ο κύριος του βεβαρημένου ακινήτου, είτε είναι τρίτος κύριος που έχει συστήσει υποθήκη για χάρη άλλου οφειλέτη. Η ενεργοποίηση του δικαιώματος της υποθήκης γίνεται στην περίπτωση κατά την οποία δεν επέρχεται κατά τη λήξη της νομότυπη απόσβεση της ασφαλιζόμενης απαίτησης. Τότε ο δανειστής θα θέσει σε κίνηση είτε την προσωπική αγωγή κατά του οφειλέτη για να αποκτήσει εκτελεστό τίτλο, είτε θα ασκήσει την υποθηκική αγωγή κατά του βεβαρημένου ακινήτου στα χέρια οποιουδήποτε αυτό βρίσκεται. Στην περίπτωση αυτή μπορεί, αρχίζοντας τη

διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, να προβεί σε κατάσχεση και πλειστηριασμό του ενυπόθηκου ακινήτου (βλ. άρθρ. 993 επ. ΚΠολΔ).

Εξάλλου, εφόσον η ασφαλιζόμενη απαίτηση υποστεί αλλοίωση του φορέα της κατά την πλευρά του οφειλέτη, τότε, επί καθολικής διαδοχής του οφειλέτη της ασφαλιζόμενης απαίτησης, δεν επηρεάζεται καταρχήν η υποθήκη, διότι αυτή ασφαρίζει την απαίτηση που υπάρχει στο πρόσωπο πλέον του νέου οφειλέτη.

Περαιτέρω, για τη κατάργηση του δικαιώματος της υποθήκης απαιτούνται ουσιαστικά και τυπικά στοιχεία. Ουσιαστικό είναι η απόσβεση του δικαιώματος. Οι λόγοι απόσβεσης τελούν σε συνάρτηση είτε προς την ασφαλιζόμενη απαίτηση, είτε προς το αντικείμενο της υποθήκης, είτε προς τον τίτλο, είτε προς αυτό το δικαίωμα της υποθήκης. Τυπικό είναι η εξάλειψη, δηλαδή η «διαγραφή» της υποθήκης από το βιβλίο υποθηκών. Η απόσβεση για οποιοδήποτε νόμιμο λόγο της ασφαλιζόμενης απαίτησης επιφέρει, ως εκδήλωση της αρχής του παρεπομένου χαρακτήρα της υποθήκης (ΑΚ 1317), απόσβεση και του υποθηκικού δικαιώματος ανεξαρτήτως αν έγινε ακολούθως και σχετική εξάλειψη από τα οικεία βιβλία, ενώ, αντίστροφα, η εξάλειψη της υποθήκης δεν επηρεάζει, χωρίς άλλο, την απαίτηση.

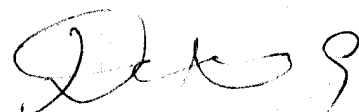
Ειδικότερα, αν το Δημόσιο συναινέσει στην εξάλειψη (διαγραφή κατά τον τύπο) της υποθήκης, ενώ δεν το επιτάσσει ρητώς ο νόμος ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση, τούτο θα έχει ως συνέπεια η διακοπείσα παραγραφή της αξίωσής του να λογίζεται αναδρομικά σαν να μη διακόπηκε (ΑΚ 1273). Περαιτέρω, η εξάλειψη της υποθήκης με τη συναίνεση του Δημοσίου, ενώ δεν έχει αποσβεσθεί η ασφαλιζόμενη απαίτησή του και το δικαίωμα της υποθήκης, έχει ως συνέπεια την κατάργηση της συγκεκριμένης υποθήκης. Το Δημόσιο έχει δικαίωμα να εγγράψει εκ νέου υποθήκη με νέα τάξη, εφόσον αυτό εξακολουθεί να είναι δυνατό και δεν συναχθεί σιωπηρή παραίτησή του από την υποθήκη. Όμως ο καλόπιστος τρίτος, που απέκτησε το ακίνητο ή ενέγραψε υποθήκη εμπιστευόμενος το βιβλίο υποθηκών, προστατεύεται και αποκτά χωρίς βάρος (περί των ανωτέρω βλ. Γεωργ. Σταθοπ. «Αστικός Κώδικς» 1985, τομ. ΣΤ, 414 επ.).

IV.- Υπαγωγικός συλλογισμός. Συμπεράσματα

Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων περιστατικών και από την υπαγωγή τους στους προαναλυθέντες κανόνες δικαίου συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα.

A. Με το ν.4015/2011 επιδιώκεται, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, η εξυγίανση των αγροτικών συνεταιρισμών, ώστε να καταστούν ενεργοί και οικονομικά βιώσιμοι, μέσω της διαδικασίας μετατροπής ή συγχώνευσής τους, άλλως η εκκαθάρισή τους.

Κατά την διαδικασία αυτή τα χρέη τους από φόρους, τέλη, εισφορές και δασμούς προς το Δημόσιο ή τα ν.π.δ.δ. και τους οργανισμούς ασφάλισης δεν αποσβένονται αλλά είτε μεταφέρονται στο νέο νομικό πρόσωπο, είτε ακολουθούν τη διαδικασία της εκκαθάρισης. Εν όψει, όμως, του παραπάνω σκοπού ο νομοθέτης επιδιώκει, παράλληλα, να απαλλάξει, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις της διάταξης του άρθρου 19^ο του ν.4015/2001, προσωρινά – για ένα έτος, ήτοι μέχρι τις 31-12-2014 – τα φυσικά πρόσωπα, που είχαν αναμειχθεί στη διοίκηση των συνεταιρισμών, – εκτός από την ποινική, αστική (αποζημιωτική κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν.2810/2000 όπως έχει αντικατασταθεί με την παρ. 9 του άρθρου 16 του ν.4015/2011) ευθύνη τους, - και από την προσωπική και αλληλέγγυο, με το νομικό πρόσωπο, ευθύνη για τη μη καταβολή των ως άνω χρεών, **η οποία γεννάται**, - στις περισσότερες περιπτώσεις συνευθύνως δυνάμει ειδικών διατάξεων (άρθρο 115 ν.2238/1994 κ.λπ.), - **κατά το στάδιο** όχι της βεβαίωσης αλλά της **είσπραξης του φόρου** (ΣΤΕ 708/2008, ΔΕφΑθ.266/2011, 12/2012 δημ. νόμος). Κατά το διάστημα αυτό της αναστολής της προσωπικής τους συνευθύνως **δεν είναι, επομένως, δυνατό να ληφθούν εις βάρος τους τα αναγκαστικά μέσα της εκτέλεσης** του άρθρου 9 του ΚΕΔΕ (κατάσχεση ακινήτου κ.λπ.), διότι με αυτά επιδιώκεται **η ικανοποίηση των αξιώσεων** του Δημοσίου **από την ατομική περιουσία του προσώπου**. Εφόσον έχουν ληφθεί τέτοια μέσα, αυτά δεν αίρονται αλλά προσωρινά, μέχρι 31/12/2014, δεν είναι δυνατό να κινήσουν την περαιτέρω διαδικασία της αναγκαστικής είσπραξης των εσόδων του Δημοσίου. Η εγγραφή, όμως, υποθήκης, ούτε διοικητικό μέτρο ή κύρωση αποτελεί, ούτε μέσο διοικητικής εκτέλεσης (Μπρίνια, «Δοικ. Εκτέλεση» 1987, 222), **αλλά εμπράγματο δικαίωμα** (ΑΚ 1257) **που αποσκοπεί στην εξασφάλιση των απαιτήσεων** του Δημοσίου, οι οποίες εξακολουθούν να υφίστανται αλλά δεν είναι δυνατή, προσωρινά, η είσπραξή τους από τα ως άνω φυσικά πρόσωπα. Επίσης, και το υποθηκικό του δικαίωμα δεν καταργείται, βάσει της διάταξης του άρθρου 19^ο του ν.4015/2011, αλλά αναστέλλεται για ένα έτος η άσκηση της υποθηκικής αγωγής.

Κατ'ακολουθία των προεκτεθέντων συνάγεται ότι η εγγραφή υποθήκη επί ακινήτου ενός συνυπεύθυνου, κατά τα προδιαληφθέντα, φυσικού προσώπου να μην δεν μπορεί να οδηγήσει, για το ως άνω χρονικό διάστημα, στην κίνηση της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης κατ' αυτού, πλην, όμως, δεν εξαλείφεται, διότι αφενός εξακολουθεί, ως παρεπόμενο δικαίωμα, να ασφαρίζει την εν υπνώσει τελούσα (και όχι αποσβεσθείσα) αξίωση του Δημοσίου, αφετέρου δεν αποτελεί διοικητικό μέτρο ή αναγκαστικό μέσο εκτέλεσης, ώστε να επιβάλλεται η άρση του με βάση κάποια άλλη, από την εδώ υιοθετούμενη, ερμηνευτική προσέγγιση της παραπάνω διάταξης.

Εξ άλλου, και από τη διάταξη του άρθρου 8 του ν.4138/2013 (προϊσχύουσα ρύθμιση του άρθρου 19^ο του ν.4015/2011), η οποία περιέχει, – ως προς το ζήτημα των μέτρων που μπορούν να ληφθούν κατά των συνυπεύθυνων φυσικών προσώπων κατά το διάστημα της αναστολής της ευθύνης τους, – συναφή ρύθμιση με την ισχύουσα (άρθρο 19 του ν.4224/2013), όπως προαναλύθηκε (ο.π. σκέψη III.A.5), επιτρέπεται «η λήψη πάσης φύσεως ασφαλιστικών μέτρων κατά ..., όχι όμως η διενέργεια πράξεων αναγκαστικής εκτέλεσης».

Επομένως, ο νομοθέτης του άρθρου 19α του ν.4015/2011, από την αρχική διατύπωση της διάταξης, δεν κατέταξε την υποθήκη στην κατηγορία των μέτρων των οποίων απαγορεύεται η λήψη κατά το διάστημα της αναστολής της ευθύνης, αλλά επέτρεπε την εγγραφή της ως ασφαλιστικό μέτρο (πρβλ. άρθρο 8 ΚΕΔΕ) για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου.

Κατ'ακολουθία των παραπάνω και από τη σκέψη αυτή αντλείται το επιχείρημα ότι και υπό την ισχύουσα ρύθμιση μπορεί να εγγράφεται μεν υποθήκη επί ακινήτου των ευθυνόμενων ατομικώς ως άνω φυσικών προσώπων κατά το διάστημα της αναστολής της ευθύνης τους, για την εξασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου, αυτή, όμως, δεν μπορεί να οδηγήσει στην άσκηση της υποθηκικής αγωγής, αλλά ούτε να αρθεί λόγω του παρεπόμενου διασφαλιστικού χαρακτήρα της, ενόψει του οποίου επιβάλλεται σαφής περί του αντιθέτου διατύπωση της ερμηνευόμενης διάταξης.

Εν κατακλείδι, επί του πρώτου σκέλους του ερωτήματος αρμόζει η απάντηση ότι η ισχύουσα ρύθμιση έχει τεθεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και, ως στενά ερμηνευτέα, δεν μπορεί να οδηγήσει στην παραδοχή ότι η υποθήκη είναι μεταξύ

των μέτρων που στην πραγματευόμενη περίπτωση του ερωτήματος δεν είναι δυνατό να ληφθούν ή πρέπει να αρθούν, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει ρητά κάτι σχετικό.

Β. Επί του δευτέρου σκέλους του ερωτήματος παρέλκει η απάντηση ενόψει της δεδομένης ως άνω απάντησης περί μη εξαλειψής των υποθηκών που έχουν εγγραφεί σε βεβαρημένα ακίνητα των ως άνω φυσικών προσώπων.

Γ. Στο τρίτο σκέλος του ερωτήματος, δίδεται η προαναλυθείσα απάντηση, σύμφωνα με την οποία δεν μπορούν να ληφθούν μέχρι 31-12-2014 αναγκαστικά μέσα εκτέλεσης (κατασχέσεις κ.λπ.), τα δε επιβληθέντα δεν αίρονται αλλά προσωρινά, για το ως άνω χρονικό διάστημα, δεν είναι δυνατό να κινήσουν την περαιτέρω διαδικασία της αναγκαστικής είσπραξης των απαιτήσεων του Δημοσίου.

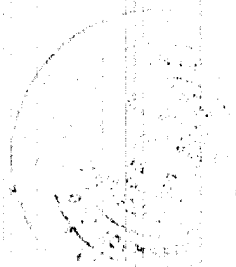
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 14/11/2014

Η Προεδρεύουσα

Χαριτάκη
Στυλιανή Χαριτάκη

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους

Ο Εισηγητής

Χειμώνας
Διονύσιος Ν. Χειμώνας

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.